פנייה אל הבינה במצבים רגשיים – מה הגבולות?

💡 תוכנית שיעור אינטראקטיבי: "AI כראי, לא כמצפן"

מטרת השיעור: להטמיע את ההבנה ש-AI הוא כלי עזר לניסוח וחקירה (ראי), אך לא גורם מקבל החלטות או סמכות ערכית (מצפן).

🎤פתיח ממוקד לשיעור:

הפתיח הזה נועד ליצור **שוק קטן** ולתפוס את תשומת ליבם של התלמידים על ידי אתגור ההנחה שלהם לגבי יכולות ה-AI:

"שלום לכולם! ברוכים הבאים לשיעור על המורה החדש והזמין ביותר שלכם: **הבינה המלאכותית.**

אני בטוחה שרבים מכם כבר משתמשים בה לשיעורי בית, לבדיקת עובדות, ואולי... גם לעצות אישיות.

היום אני רוצה לבדוק אתכם: האם ה-AI יכול באמת להיות **היועץ הרגשי** הכי טוב שלכם?

תארו לעצמכם: אתם נמצאים במצב קשה, ויש לכם שתי אפשרויות:

1. לשלוח שאלה ל-AI ולקבל רשימה מסודרת של צעדים לפתרון.
2. לדבר עם חבר קרוב או מבוגר שאתם סומכים עליו, ולשמוע ממנו תגובה אישית ואמפתית.

האם יש הבדל ביניהם? ומה ההבדל הזה שווה?

היום נגלה יחד שה-AI הוא **כלי מדהים** שנותן לכם את **המילים** כדי לנסח את הבעיה שלכם, אבל הוא **לעולם** לא יוכל לתת לכם את **האמפתיה, האחריות והערכים** שאתם צריכים כדי לפתור אותה.

נלמד איך להשתמש ב-AI **כראי** שמחזיר אליכם את השתקפות המחשבות שלכם, ואיך לא להתייחס אליו **כמצפן** שמחליט עבורכם לאן ללכת. מוכנים?"

שלב 1: הצד החיובי – מיפוי ה'כוח' (15 דקות)

- **פעילות:** "האתגר המהיר"
- **הנחיה לתלמידים:** התחלקו לקבוצות קטנות. כל קבוצה תנסח אתגר קוגניטיבי או רגשי שהיא מתקשה "לשים עליו את האצבע" (למשל: "אני מרגיש/ה חוסר מוטיבציה, אבל לא יודע/ת למה").
- **ביצוע:** בקשו מהם להזין את הבעיה ל-AI (בטלפונים/מחשבים) ולבקש ממנו **"לפרק את הרגש למרכיביו"** או **"לנסח את השאלה המרכזית"**.
- **דיון:** שתפו את הניסוחים שקיבלו. הדגישו: ה-AI מצוין ב**ניסוח הבעיה** – הוא נותן לנו שפה ותבניות חשיבה.

שלב 2: הצד השלילי – חשיפת ה'ריקנות' (20 דקות)

- **פעילות:** "מבחן ה'למה' האתי"
- **הנחיה:** קחו את אחד הניסוחים מהשלב הראשון ובקשו מה-AI **לספק פתרון מחייב**. (לדוגמה: "מה עליי לעשות עכשיו עם חוסר המוטיבציה הזה?").
- **חשיפה:** ה-AI יספק רשימה גנרית של עצות ('צאי לטיול', 'דברי עם חבר', 'תכנני את הזמן').
- **השאלה המנחה: "מה חסר בתשובת ה-AI?"**
- **תשובות צפויות:** אמפתיה, הבנה של ההקשר האישי שלי, אחריות אישית, שיפוט מוסרי, יכולת באמת ליישם.
- **הדגשת המגבלה האתית:** ה-AI יכול לומר *מה* לעשות (רשימת פעולות), אבל הוא לא יכול לומר *למה* לעשות את זה (מצפן ערכי), והוא לא יכול להיות *אחראי* לתוצאה.

שלב 3: סיכום – ניסוח האמנה האתית (10 דקות)

- **כלי עזר: "אמנת השימוש האתי ב-AI לייעוץ עצמי"** ניתן לתלות בכיתה(

אל תעשה (שימוש פוגעני)	עשה (שימוש אתי ונבון)
אל תבקש מה-AI "מה לעשות" או "איך לפתור".	**נצל** את ה-AI **לניסוח** בהיר של רגש או בעיה.
אל תאמין שזו תשובה סופית או פסק דין מחייב.	**השתמש** בניסוחים **כטיוטה** או מפת דרכים ראשונית.
אל תסתיר את השיחה מהגורמים האנושיים התומכים.	**קח** את הניסוח הבהיר שקיבלת והבא אותו **לשיח אנושי**)הורה, יועץ, מורה)
זכור: ה-AI אינו **מצפן** או **כתף תומכת** אמיתית.	**זכור:** ה-AI הוא **ראי** שמחזיר אליך את המחשבות שלך.

קישור למצגת מלווה לשיעור:

מצגת שיעור חינוך - שימוש בבינה בקושי רגשי.pdf